

Đà Lạt Thành Phố Mến Yêu

Huỳnh Long Trị

Giao sư Perreau Saussine và anh Tâm cùng 4 SV CĐCC

Hè năm 1956 hoà bình đã tạm thời trở lại với đất nước Việt Nam được 2 năm. Đường xe Saigon-Đà Lạt đã mở trở lại. Ba má tôi quyết định đi Đà Lạt bằng xe hơi nhà. Chúng tôi đi bằng 2 chiếc Peugeot 203, một chiếc do chú sáu của tôi và một chiếc do anh tư Chấn, con người bác, lái. Lúc đó tôi 17 tuổi. Lần đầu tiên tôi mới đi vùng núi bằng xe hơi.

Trưa đến Định Quán chúng tôi ngưng lại ăn trưa. Sau khi ăn xong chúng tôi khởi hành, từ đó xe bắt đầu lên dốc luôn. Trên đường đi thấy bảng "[Thác Pongour 4km](#)". Chúng tôi vào xem thác. Lần đầu tiên trong đời tôi mới thấy một thác nước hùng vĩ như vậy. Xem xong trở ra đường cái. Vài cây số

sau thấy một bảng đề "[Thác Gougah 200m](#)". Chúng tôi đậu xe ở ngoài rồi đi bộ vào. Thác này nhỏ hơn nhưng cũng đẹp.

Chiều tối mới đến Đà Lạt. Không khí thật là mát mẻ, dễ chịu, khác hẳn ở Saigon. Chúng tôi ở một biệt thự của bạn ba tôi. Một hôm chúng tôi đi xuống Phan Rang bằng đèo tên là "[Ngoạn mục](#)". Người Pháp trước đó đặt tên là "[Belle Vue](#)". Đèo này rất nguy hiểm, đường thì ngoằn ngoèo, hai bên thì hố sâu thăm thẳm. Mới đi vài cây số má tôi khóc. Hai xe phải vào chỗ nghỉ. Má tôi không muốn đi nữa nên ba tôi quyết định trở về Đà Lạt. Chú sáu tôi nói "[Đèo này là đèo Lưu Bị chứ không phải đèo Ngoạn mục](#)".

Năm năm sau, hè 1961, vừa học xong năm thứ ba, tôi trở lại Đà Lạt. Lần này không phải đi chơi mà đi thực tập. Tôi đi với 3 người bạn đồng khoá ban Địa chánh trường Cao Đẳng Công Chánh. Đó là bạn Huỳnh minh Nguyễn, Hà văn Trung và Lý Bình.

Chúng tôi 4 người đi bằng xe lửa từ Saigon đến Phan Rang, rồi từ đó đi xe lửa đặc biệt có mốc đi lên Đà Lạt. Đây là lần đầu tiên cũng là lần chót tôi đi chuyến xe lửa đặc biệt này. Sau này tôi đọc trên internet mới biết tuyến xe lửa đặc biệt và độc nhất trên thế giới này do các kỹ sư người Pháp thực hiện thời Pháp thuộc. Vài năm sau tuyến xe lửa này được tháo bỏ.

Đến Đà Lạt chúng tôi mượn một phòng của khách sạn Nha Địa Dư Quốc Gia để tạm trú trong 2 tuần. Giáo sư Perreau Saussine, kỹ sư người Pháp hướng dẫn chúng tôi suốt thời gian thực tập này. Ông là chuyên viên kỹ thuật của Liên hiệp Quốc đến làm cố vấn kỹ thuật cho Nha Địa Dư Quốc Gia tại Đà Lạt, và cũng là giáo sư Trường Cao Đẳng Công Chánh. Mỗi buổi sáng chúng tôi bốn người cùng với giáo sư và anh Tâm, cán sự địa dư vác máy đo đạc leo lên mấy cái đồi ở ngoại ô Đà Lạt để nhấm qua đồi khác ghi, ghi, chép chép. Trưa về văn phòng thầy trò với các dữ kiện hỏi sáng cùng nhau tính toán. Môn này tên là Géodésie. Tôi tạm dịch là "Trắc địa cầu". Có một lần vì ghi chép thế nào mà thầy trò tính không ra. Ngày hôm sau tụi này phải trở lại ngọn đồi cũ nhấm và ghi chép trở lại. Ông thầy không rầy tụi tôi một tiếng nào hết. Tụi này nói với nhau gọi ông là "Papa Saussine". Có một lần tụi tôi ngồi ăn sáng trong tiệm phở nhìn ra ngoài thấy xe hơi ông đậu chờ tụi này. Tụi bèn nói lên: "Papa Saussine chờ tụi mình ngoài kia kìa. Ăn lên!" Đã gần 58 năm rồi nhưng chúng tôi không bao giờ quên vị giáo sư đáng kính này.

Chúng tôi không những đã học hỏi về kỹ thuật mà còn học được về tư cách của ông ta nữa.

Mùa xuân năm 1963, tôi ra trường gần 1 năm, làm việc cho Tổng Nha Điền Địa Saigon. Tôi được bổ nhiệm làm trưởng đoàn đo đạc tại Đà Lạt. Đoàn của tôi có 7 toán. Chúng tôi ăn cơm thán ở quán phở gần Ty Điền Địa. Các nhân viên gọi tôi bằng "ông kỹ sư". Thằng con trai bà chủ quán, khoảng 15 tuổi nói "Kỹ sư mỗ lết hả?". Từ này xuất phát từ cải lương lúc đó. Nó tưởng anh kia nói giỡn với tôi. Anh ta mới nói với nó: "Ông là kỹ sư thiệt đó mầy". Không biết nó có tin không?.

Rồi mùa thu năm 1969, sau khi đám cưới, vợ chồng tôi đi Đà Lạt hưởng tuần trăng mật 10 ngày. Sở dĩ tôi chọn Đà Lạt vì vợ tôi hỏi nào tới giờ chưa biết Đà Lạt và chưa đi máy bay.

Lúc đó phải đi bằng máy bay vì đường bộ không còn an toàn như xưa. Chúng tôi ở khách sạn có cái tên rất dễ thương "Hotel Mimosa", đi thăm viếng những thắng cảnh như Hồ xuân Hương, Hồ Than Thở, Thác Cam Ly. Đặc biệt, tôi có gặp lại Ngô trọng Các, cùng khoá, sau hơn 7 năm tốt nghiệp. Lúc bấy giờ Các là trưởng ty Công Chánh Tỉnh Tuyên Đức, một tỉnh bao quanh thành phố Đà Lạt. Một hôm sẵn đi thăm công trường gần thác Prenn, Các chở chúng tôi đến đấy. Hai đứa tôi ở đó chơi chụp hình đến chiều, Các đến đón về nhà đãi một bữa cơm thịnh soạn rồi mới đưa chúng tôi về khách sạn. Thật là 10 ngày thần tiên của chúng tôi. Vợ tôi trong lúc bệnh, bà viết hồi ký có nhắc về chuyến đi này và còn viết nguyên lời của bản nhạc "Nhớ về Đà Lạt" nữa ...

Thật là một thành phố với bao kỷ niệm khó quên.

Huỳnh Long Trị
Driebergen (HoàLan)
Tết Kỷ Hợi 2019

Kính chúc quý Thầy Cô, quý Ái Hữu Tiền Bối, cùng quý Ái Hữu và Thân Hữu một mùa Thu Đông nhiều sức khỏe, an khang và ấm áp.